

مولانای ایران یا مولانای ترکیه؟

اسماعیل امینی
شاعر و نویسنده

این حرف تازه‌ای نیست که بین ما ایرانی‌ها و برخی کشورهای همسایه، بر سر هویت و حتی ملیت برخی مشاهیر از جمله شاعران بزرگی چون نظامی، مولوی و سنایی رقابت و مجادله است. همچنین اینکه برخی مشاهیر و بزرگان امروز نیز گاهی در همین موضوع سخن گفته‌اند. گاهی به مایمیت و گاهی به ندی و خشم، این هم خداداده‌ای نیست. از دیدگاه من، این نوع مجادله‌ها و رقابت‌ها، چندان فایده‌ای ندارد؛ زیرا بزرگان اندیشه و هنر همواره فراوس مرزها بوده‌اند، هستند و خواهند بود. هر که در هر جای جهان، مثنوی معنوی بخواند، دیوان شمس بخواند و فی‌مافی‌ه بخواند و لذت ببرد، مولوی هم‌وطن و هم‌خانه اوست و این بیش از هر جای جهان در ایران است که آثار بزرگانی چون مولوی خوانده می‌شود، تدریس می‌شود و دستمایه تحقیق، تحلیل و مباحثه علمی است. این که مردم ایران به زبان فارسی سخن می‌گویند و به خط فارسی می‌نویسند و هرگاه بخواهند شاهنامه، هفت‌پیکر، الهی‌نامه، مثنوی معنوی و تاریخ بیهقی را به‌دست می‌گیرند و می‌خوانند، شرفتی بی‌همند است. روشن است که بهره‌های دیگر از نام و آثار شاعران و ادیبان بزرگ، از جمله برگزاری مراسم و جشنواره‌ها و یادمان‌ها، جذابیت دارد و توجه مخاطبان پرتعداد و گردشگران را جلب می‌کند و موجب رونق فرهنگی و اقتصادی می‌شود. این هم روشن است که نهادهای رسمی مایه این گونه کارها رغبتی ندارند، از آن رو که موسیقی را چندان خوش نمی‌دارند و به جمعیت پرشمار، به‌ویژه گردشگران خارجی، به تردید می‌نگرند و نیز دستگاه فکری حاکم بر اشعار کهن را نمی‌پسندند؛ چندان که زمانی در برخی شهرها و دانشگاه‌ها، تدریس مثنوی را تعلیق کردند. این کار که بدستیم، درمی‌یابیم گدایانهای استاد شهرام ناظری چه خاسته‌اند؟ دل‌دار، نمی‌خواهد استاد خوشنام و پرآوازه‌ای چون ایشان که خالق آن همه آثار ارزشمند و ماندگار است، تحت‌تأثیر جاذبه‌های زودگذر مراسم غرس مولانادر قونیه، با هیجان و خشم سخن بگوید. من که چندین بار مراسم غرس مولانا در شهر قونیه از نزدیک دیده‌ام؛ در همان دیدار نخست بنظرم رسید که ملاحظات جذب گردشگر، بر همه چیز سایه افکنده است. اگر چه همین جاذبه‌های گذرا به‌ر حال زمینه‌ساز خردهای اثرگذارتر است از جمله نمایشگاه کتاب‌ها و آثار تحقیقی مرتبط با آثار مولانا، جشنواره موسیقی و مجموعه جلسات علمی و دانشگاهی که در کنار مراسم اصلی شکل می‌گیرد. یکبار کتابی را که درباره طنز در مثنوی معنوی نوشته‌ام، به کتابخانه مجاور مزار مولاناهیه کردم. رئیس کتابخانه که به زبان فارسی مسلط بود، گفت در ایران تحصیل کرده است. از من پرسید، چرا مسئولان فرهنگی شما به اینجانی نمی‌آید؟ برای این نمایشگاه کتاب که ده‌ها هزار علاقه‌مند به آثار مولوی در آن شرکت می‌کنند، از مسئولان ایرانی خواستیم که آثار چاپ‌شده در ایران را بیاورند، ولی هیچ پاسخی نگرفتیم. به‌ر حال کشور شما مهاد اصلی زبان و شعر فارسی است و طبیعی است که بیاید حضوری فعال در این گونه مجامع داشته باشد. من به ایشان گفتم که پیامشان را به مسئولان ایرانی خواهم رساند. مدتی بعد پیام را رساندم و حالا سال‌ها گذشته و البته هیچ خبری نیست که نیست. دو، سه سال قبل، جمهوری آذربایجان ادعای ملیت غیرایرانی نظامی گنجوی را مطرح کرد و ناگهان نهادهای رسمی ما یادشان افتاد که ما شاعری به‌نام نظامی گنجوی داریم و هنوز برایش کاری نکرده‌ایم. با شتاب تمام طراحی کردند که مراسم بزرگداشت برگزار کنند و مطابق معمول، هیای‌ها هزینه‌شد، چند سخنرانی مدیریتی و خلاصه تلاش شد. اینک جای نام است که چگونه ترکیه و آذربایجان می‌توانند با تکیه به اعتبار نام مولوی بلخی و نظامی گنجوی، گردشگر جذب کنند و درآمدهای چشمگیر و بازتاب رسانه‌ای جهانی بیافرینند؛ با آنکه زبان و خط فارسی را نمی‌دانند؟ در مقابل چرا ما که در ایران هستیم، به زبان فردوسی، عطار و مولوی حرف می‌زنیم و می‌نویسیم، در این همه سال از اعتبار نام این همه بزرگانی که داریم، هیچ بهره‌ای نداشته‌ایم؟ بیایید با هم نااشان را بخوانیم؛ رودکی، فردوسی، سنایی، طاهر، خیام، ابن سینا، فارابی، سپهرودی، عین‌القضات، منوچهری، خاقانی، مولوی، سعدی، عبید، حافظ، ابوالفضل بیهقی، عطاء‌الملک جوینی، جامی، صائب، کلیم کاشانی و... سلسله‌نام‌های درخشان مانند ستارگان آسمان است که هر چه بشمارای پایانی ندارد. ما ایرانیان مردمی هستیم که کلید این گنج‌های پربردار از اختیار داریم و آن همانا خط و زبان فارسی است. این‌ها حال سالیانی است که خط و زبان فارسی در میان مجموعه‌عظ‌ها فرهنگی و آموزشی ما به هیچ، انگاشته می‌شود و «ما هیچ، ما مانگا».

عکس: خبرگزاری دفاع مقدس

۲۴ ساعت
24 HOURS

hammihanmedia@gmail.com
@Hammihanonline

م.حاج امینوار وزیر مسئول: **غلامحسین کرباسچی**
م.مشاوران: **عباس عمید** و **احمدزید آبادی**
م.مجموعه داوران: **معاونین** مدیر: **مهرداد خدیر**، **دیر آتلاین**، **شبنم رحمتی**
مدیران گروه‌ها: **فرزانه طهرانی** (اقتصاد)، **آرمین منتظری** (دیپلماسی و بین الملل)
مدیران (رسانه و فرهنگ)، **سبیه متقی** (سیاست)، **الناز محمدی** (جامعه)، **آرش خاموشی** (عکس)
مدیراداری و آگهی‌ها: **شاهرخ حیدری**
مدیر هنری: **مهدی قربانی‌نبار**
مدیران (طرح و کاروبار): **حروفچینی** و **ویراستاری**: **شهرام هادی**

تلفن روابط عمومی: ۸۸۷۴۹۳۰۰، تحریریه: ۸۸۷۳۰۲۹۱، آگهی‌ها: ۸۸۷۳۵۲۰۷، نشانی: خیابان شهید بهشتی، خیابان پاکستان، کوچه دوازدهم، پلاک ۱۸
لیتوگرافی و چاپ: هم‌میهن، تلفن چاپخانه: ۰۲۱۴۶۸۱۱۱۴، توزیع: نشر گستر امروز نوین، تلفن: ۰۲۱-۹۱۳۳۰۰۰

جست‌وجوی داده از فضا

گفت وگوبا **وحید یزدانیان** رئیس پژوهشگاه فضایی درباره مأموریت و کارکرد ماهواره هایی که باراهبری وزارت ارتباطات یرتاب می شوند

▼ وزارت ارتباطات و توسعه فضایی کشور

در سال‌های اخیر فناوری‌های فضایی به یکی از مهم‌ترین محورهای توسعه ملی و بین‌المللی تبدیل شده‌اند. تا جایی که تحلیلگران پیش‌بینی می‌کنند اقتصاد فضایی جهانی تا سال ۲۰۳۵ به حدود ۱/۸ تریلیون دلار خواهد رسید. در ایران اما توسعه زیرساخت‌های ارتباطی تا حدود زیادی تحت‌الشعاع مسائل مربوط به اینترنت قرار گرفته و نقش وزارت ارتباطات نیز به رفع همین محدودیت‌ها تقلیل یافته است. این در حالی است که این وزارتخانه وظایف و مأموریت‌های کلیدی تری دارد که یکی از آنها توسعه فناوری‌های فضایی و ماهواره‌ای است. از منظر کاربرد، فناوری‌های فضایی در کمک به پیش‌بینی آب‌وهوا، مدیریت منابع طبیعی، ردیابی تغییرات اقلیمی و بهبود خدمات ارتباطی جهانی، نقش حیاتی دارند به‌طور مستقیم بر کیفیت زندگی و اقتصاد اثر می‌گذارد. این همان مأموریتی است که وزارت ارتباطات نیز در دوره جدید دنبال می‌کند. آمریکا، روسیه، عضوهای سازمان فضایی اروپا، هند و برخی کشورهای خاورمیانه، برنامه‌های بلندپروازانه‌ای برای توسعه بخش فضایی خود دنبال می‌کنند که به‌نظر می‌رسد، ایران از این‌باید منهای آنها قرار داد.

وحید یزدانیان، رئیس پژوهشگاه فضایی کشور با
تشریح نقش وزارت ارتباطات در توسعه صنعت
ماهواره‌سازی کشور به هم‌پهنی می‌گوید: «ماهواره‌ها با
هدایت و پشتیبانی ضمنی وزارت ارتباطات، توسعه و تکامل
یافته‌اند. وزارت ارتباطات در برخی زیرسیستم‌ها، به توسعه فنی کمک کرده،
خدمات مشاوره‌ای ارائه داده و خدمات امکانات آزمون و تست و آزمون
پژوهشگاه فضایی را نیز در اختیار تیم‌های توسعه قرار داده است.

ایجاد زنجیره ارزش اقتصاد فضا

رئیس پژوهشگاه فضایی کشور تجاری سازی صنعت فضایی و توسعه اقتصاد فضا را از جمله مهم ترین اهداف وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات می داند. او می گوید: «ما می خواهیم زنجیره ارزش اقتصادی فضایی با مشارکت بخش خصوصی ایجاد کنیم. بازارسازی، یکی از اولویت های جدی وزارت ارتباطات به ویژه در یک سال اخیر است و به صورت فعالانه هم در همین راستا اقداماتی انجام داده ایم. با مدیران دستگاه های اجرایی در حوزه هایی مانند کشاورزی، محیط زیست، مدیریت شهری و سایر بخش ها در استان های مختلف جلسات متعددی برگزار کردیم و اهمیت داده های فضایی را برای توضیح داده ایم. تأکید ما این بود که هرگونه برنامه ریزی و توسعه اجرایی، بدون داده های دقیق ممکن نیست و این داده ها از صنعت ماهواره به دست می آیند.» او می افزاید: «وقتی بازار شکل بگیرد و تقاضای واقعی ایجاد شود، بخش خصوصی با اطمینان بیشتری وارد تولید می شود؛ چون می بیند محصولی که می سازد، مشتری و کاربر مشخص دارد. این اطمینان، محرک اصلی سرمایه گذاری و توسعه فناوری فضایی است.»

وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در دولت چهاردهم طرحی، ساخت و پرتاب ماهواره ها را معطوف به ارائه سرویس های واقعی و کاربرپذیر توسعه کرده، نه صرفاً انجام پرتاب های نمایشی. برذانبان در این زمینه می گوید: «ویکتور وزارت ارتباطات این است که اگر ماهواره ای ساخته می شود، به قدرت تفکیک یکمتر و کمتر برسد تا در حوزه هایی مانند کشاورزی، مدیریت منابع آب و محیط زیست، قابلیت بهره برداری واقعی داشته باشد. ما در طول زمان، برنامه های فضایی را نیز اصلاح کرده ایم. در برنامه های قبلی پیش بینی شده بود که مثلاً تا سال ۱۴۰۷ به ماهواره سنجشی با قدرت تفکیک ۱۰ تا ۱۵ متر برسیم. اما الان چنین رویکردی نداریم. برنامه ها ما حرکت به سمت کاربرپذیری و استفاده عملیاتی حداکثری از ماهواره هاست. پرتاب هم زمان سه ماهواره سنجشی را می توان فراز از یک موفقیت صرفاً فناورانه، به مثابه نشانه ای روشن از اعتماد سیاست گذار به توان نخبگان، متخصصان و ظرفیت های بومی کشور در دولت چهاردهم ارزیابی کرد. وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات با التا بر مشارکت فعال دانشگاه ها و بخش خصوصی، پروژه هایی را در حوزه فضایی پیش می برد که مستقیماً با زیست روزمره، امنیت، محیط زیست و آینده توسعه کشور هم درآید و این را از زمان ۱۳۸۰ تا کنونی قرار داد که زنجیره کامل صنعت فضایی را در اختیار دارند؛ از طراحی و ساخت ماهواره و بهره بردار گرفته تا پایگاه پرتاب و ایستگاه کنترل.

▼ ۳ ماهواره بومی کاربردپذیر

ماهواره‌هایی که به‌عنوان جدیدترین دستاوردهای فضایی کشور پرتاب شده‌اند، هریک ماهوریت‌های مشخصی را دنبال می‌کنند. آن طور که وحید یزدانپاین، رئیس پژوهشگاه فضایی ایران گفته، قرار است ماهواره‌های سنجشی داده‌های تصویری را با قدرت‌های تفکیکی از ۱۵ متر تا کمتر از پنج‌متر مخابره کنند. ماهواره «پایا» که به نام «طلوع ۲» نیز شناخته می‌شود، با مشارکت صنایع الکترونیک ایران طراحی و ساخته شده و در رده ماهواره‌های سنجش از راه دور قرار دارد. این ماهواره با وزن تقریبی ۱۵۰ کیلوگرم، از پیشرفته‌ترین ماهواره‌های تصویربرداری ساخت داخل به‌شمار می‌رود. پایا توانایی تصویربرداری با دقت حدود پنج متر در حالت تک‌طیفی و ۱۰ متر در حالت چندطیفی (رنگی) را دارد و برای ماهوریت‌هایی نظیر مدیریت منابع آب، پایش اراضی کشاورزی، نظارت بر محیط‌زیست، نقشه‌برداری و رصد مخاطرات طبیعی طراحی شده است.

ماهواره «ظفر ۲»، نسل تکامل یافته ماهواره ظفر است که با مشارکت دانشگاه علم و صنعت ایران توسعه یافته و در کلاس وزنی حدود ۱۰۰ تا ۱۳۵ کیلوگرم قرار دارد. این ماهواره با بهره‌گیری از زیرسامانه‌ها و محموله‌های ارتقایافته، ماهوریت‌های پیشرفته‌تر حوزه سنجش از دور را انجام می‌دهد و داده‌های سطح بردی برای پایش منابع طبیعی، مدیریت سرزمین و تحلیل تغییرات سطح زمین را جمع‌آوری می‌کند. نسخه دوم ماهواره «کوثر» نیز با تمرکز بر جمع‌آوری داده‌های عملیاتی، پایش دقیق اراضی کشاورزی و پشتیبانی از کاربردهای مرتبط با اینترنت اشیا توسعه یافته است.

چہرہ

صائب شناس متبحر

دو سال در چنین روزی، امیر بانو کریمی در ۹۲ سالگی درگذشت. یکی از چهره‌های برجسته ادبیات فارسی که متخصص سبک هندی و پژوهش درباره صائب بود، در چهارمین همایش چهره‌های ماندگار در سال ۱۳۸۳ به‌عنوان چهره ماندگار زبان و ادبیات فارسی برگزیده شد. دختر شاعر و پژوهشگر معاصر، سید کریم امیری فیروزکوهی بود و همین باعث شد از همان کودکی در محیط ادبی پرورش یابد و شیفته ادبیات کلاسیک شود. همین علاقه باعث شد که به آرزوی پدرش یعنی پیروی از سبک پروین اعتصامی نزدیک شود. امیربانو کریمی تحصیلات خود را تا مقطع دکترای زبان و ادبیات فارسی در دانشگاه تهران ادامه داد و پس از دفاع از رساله خود درباره «جامع الحکایات و لواعع الروایات» در سال ۱۳۵۰، به تدریس در همان دانشگاه مشغول شد و سهم بسزایی در تربیت نسل‌های مختلف دانشجویان ادبیات ایفا کرد. او علاوه بر پژوهش‌های علمی، همواره ارتباط خود را با جامعه حفظ کرد و در دی ۱۳۹۸، برای همدردی با جانب‌اختگان، هوایی‌امی مسافری برای اوکرین از شرکت در جایزه کتاب سال انصراف داد. این پژوهشگر برجسته دهم دی ۱۴۰۲ درگذشت.

کتابخانه

مسیر دشوار برابری در جهان امروز

کتاب «برابری» نوشته توماس پیکتی و مایکل سندل که نشر توان را با ترجمه سینا باستانی ترجمه کرده، اثری گفت‌وگومحور است که با ترکیب دو رویکرد متفاوت اما مکمل، نابرابری‌های اقتصادی، فلسفی و اجتماعی را به‌طور هه‌زمان بررسی می‌کند. پیکتی در این کتاب، نقش سیاست‌های مالی، نظام مالیاتی، بازتوزیع را در کاهش شکاف‌های اجتماعی به‌جسته می‌داند. سندل مسئله‌برابری را از منظر اخلاق و فلسفه سیاسی بررسی می‌کند. این دو اقتصاددان و فیلسوف سیاسی در کتاب «برابری» تلاش می‌کنند تا نشان دهند، برابری

کتاب: برابری

نویسندگان: توها پیکتی
و مایکل سندل
مترجم: سینا باستانی
انتشارات: نو

مفهومی ساده یا بدیهی نیست و بدون روشن کردن معانی آن، سخن گفتن از عدالت و سیاست اجتماعی به نتیجه روشنی نمی‌رسد. خواننده با مطالعه گشاکش فکری پیکتی و سندل با پرسش‌ها و مسائل روز به راه حل‌های عملی و مشترک برای کاهش شکاف‌های اقتصادی و اخلاقی می‌رسد. این کتاب بر اهمیت تبادلی به عنوان پیش‌شرط اصلی دموکراسی پایدار و زندگی جمعی عادلانه تأکید می‌کند و هشدار می‌دهد که بی‌توجهی به این مسئله می‌تواند به تضعیف اعتماد اجتماعی و تهدیدهای دموکراتیک منجر شود. نشر نواین کتاب را ۹۶ در صفحه و به قیمت ۱۵۰ هزار تومان منتشر کرده است.

تاریخ

کارتر در تهران

دهم دی ماه ۱۳۵۶، جیمی کارتر رئیس جمهور آمریکا که همراه با هیئتی ۴۱۰ نفره در تهران به سر می برد، در ضیافت شام شاه در شب عید کریسمس ۱۹۷۸ در کاخ نیاوران، از عبارت «جزیره

«ثبات» (Island of Stability) برای توصیف ایران، تحت رهبری آخرین شاه ایران - محمدرضا پهلوی - استفاده کرد. او همچنین در این سخنرانی، شاه را «محبوب مردم» نامید. این سخنان البته بعدها و وقتی ایران یک‌ماه دیگر دستخوش تظاهرات و اعتراضات شد، مایه استهزاء بسیاری از مخالفان شاه و بعد از سقوط حکومت پهلوی، باعث نقد بسیاری از تحلیلگران سیاسی ایران نا آگاهی دولت آمریکا و شخص کارتر از وضعیت متزلزل شخص شاه در ایران شد. یک‌هفته بعد از سفر کارتر، مقاله جنجالی «ایران و استعمار سرخ و سیاه» در روزنامه اطلاعات، علیه آیت‌الله روح‌الله خمینی به چاپ رسید. در واکنش به این مقاله، در مشهد تظاهرات راه افتاد و در قم، باز و حوزه علمیه تعطیل شدند. در تظاهرات تهران، بانیان انجمن نیروهای کوروش تعدادی از معترضان کشته شدند. دانشجویان دانشکده این دانشگاه تهران نیز دو روز بعد در محوطه دانشگاه، تظاهرات و کلاس‌ها را تعطیل کردند.